

Balcerzak, Elżbieta

Z działalności Związku Nauczycielstwa Polskiego w Płocku w latach 1965-2005

Notatki Płockie 50/3-204, 8-12

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO W PŁOCKU W LATACH 1965–2005

Po śmierci Władysława Broniewskiego Miejska Rada Narodowa postanowiła ocalić pamiątkę po piewcy Mazowsza, a zwłaszcza jego rodzinny dom przy ul. Kościuszki 4; dlatego 29 lutego 1962 roku podjęła uchwałę o przekazaniu domu Władysława Broniewskiego Związkowi Nauczycielstwa Polskiego w Płocku w wieczyste użytkowanie. Wykwaterowano lokatorów, uporządkowano plac, a Dąb Broniewskiego uznano za pomnik przyrody. Przeprowadzono generalny remont budynku, dostosowując pomieszczenia do potrzeb działalności Związku. Na remont budynku otrzymano 500 tysięcy złotych z funduszu budowy placówek oświatowych oraz 300 tysięcy z Zarządu Głównego ZNP.

18 listopada 1966 roku dom Wł. Broniewskiego został oddany do użytku jako Dom Nauczyciela w Płocku. W 1972 roku wpisano go do rejestru zabytków województwa warszawskiego pod numerem 1046. Z racji okresu budowy domu i miejsca urodzenia Władysława Broniewskiego, Dom Nauczyciela stał się pierwszą placówką w województwie warszawskim skupiającą życie kulturalne i szkoleniowe nauczycieli miasta i powiatu. Tu znalazły również pomieszczenia: Biblioteka Pedagogiczna i Poradnia Wychowawczo-Zawodowa¹. W otwartym wtedy Klubie Nauczyciela odbywały się ważne spotkania kulturalno-oświatowe dla nauczycieli i innych pracowników oświaty płockiej. Działalnością Klubu kolejno kierowały: Urszula Ambroziewicz, Anna Gronczewska, Teresa Kalaszczyńska, Longina Szatkowska, Barbara Bednarska i Maria Kułak. Niektóre z form pracy w Klubie to: spotkania z ludźmi nauki, literatury i teatru; tu przyjeżdżali tak wybitni aktorzy, jak: Katarzyna Łaniewska, Krzysztof Kolberger, Daniel Olbrychski i inni. Organizowano również wyjazdy do teatrów w Warszawie i Łodzi. Odbywały się turnieje brydżowe i szachowe, wystawy plastyczne, warsztaty literackie, wieczorki poezji i konkursy recytatorskie. Organizowano wtedy również kursy dla nauczycieli, celem podniesienia ich kwalifikacji, np. kurs z historii sztuki i zajęć praktycznych.

Podczas sześcioletniego remontu Domu Nauczyciela (w latach 1983-1989) zajęcia odbywały się w różnych placówkach oświatowych oraz Domu Kultury i Klubie.

W latach 1987-1990 przy Zarządzie Okręgu ZNP w Płocku działała sekcja plastyczna, organizująca plenery dla nauczycieli malujących w Augustowie, Wiselce i Bieszczadach. Pod kierunkiem Józefa Kempnińskiego, prowadzono również zajęcia przygotowujące dzieci nauczycielskie do egzaminów na studia.

W 1991 roku działalność Klubu została przerwana z powodu likwidacji etatu kierownika². Przy Oddziale i Okręgu Związku istniały sekcje związkowe i zawodowe oraz komisje problemowe działające w różnym zakre-

sie. Najliczniejszą była Sekcja Emerytów i Rencistów, która powstała przy Oddziale na podstawie Uchwały podjętej na Krajowym Zjeździe Delegatów Związku w 1966 roku. Umożliwiono w ten sposób dalszą działalność wielu aktywnym związkowcom, a jednocześnie otoczono opieką nauczycieli starszych, potrzebujących pomocy.

W Płocku organizowaniem Sekcji Emerytów zajęła się Maria Biernat, wybrana na przewodniczącą spośród zebranych emerytów z terenu miasta. Siedzibą sekcji i niemal domem dla wielu jej członków stał się Dom Nauczyciela. Wielu członków tej sekcji wyróżniło się w tym czasie wyjątkową aktywnością. Były to Maria Zawadzka, Stanisław Kowalczyk, Halina Kołakowska, Aleksandra Zapłata i Janina Kordulasińska. To dzięki nim powstały: „Księga wspomnień”, opracowana w rękopisach „Działalność Sekcji Emerytów” oraz „Powstanie i działalność ZNP w Płocku w latach 1918-1960”, a także „Wspomnienia okupacyjne dotyczące tajnego nauczania”³.

Następnymi przewodniczącymi Sekcji Emerytów byli: Józef Świecik, Stanisław Nowiński, Zofia Bromke, Janina Czaplicka i Grażyna Staszewska. Wśród wielu form pracy Sekcji należy wymienić niektóre z nich:

1. działalność turystyczna Koła PTTK pod kierunkiem Jadwigi Kusy, (organizowano zwiedzanie wielu ciekawych zakątków Polski);
2. cotygodniowe spotkania, na których poszerzano wiedzę z wielu dziedzin życia i nauki, dzięki organizowanym prelekcjom;
3. organizowano wycieczki emerytów z innych miast, umożliwiając im zwiedzanie zabytków Płocka;
4. do programu spotkań wprowadzono obchody jubileuszy członków sekcji jak: urodziny seniorów, 50-lecie pożycia małżeńskiego, spotkania wigilijne i inne;
5. opracowywano biogramy zasłużonych postaci dla płockiej oświaty;
6. omawiano literaturę nominowaną do nagrody „NIKE”;
7. organizowano dla zainteresowanych kursy szycia i rękodzielnictwa;
8. poszerzono wiedzę historyczną podczas spotkań z okazji różnych rocznic państwowych i związkowych;
9. organizowano wspólne wyjazdy na wczasy w okresach przedsezonowych do Świnoujścia i Kołobrzegu;
10. włączono członków sekcji w organizowanie obchodów kolejnych rocznic powstania Tajnej Organizacji Nauczycielskiej i tajnego nauczania podczas okupacji;
11. przez wszystkie lata działalności otoczono opieką członków Sekcji o ograniczonej sprawności⁴.

Sekcja Administracji i Obsługi działalność swą koncentrowała wyłącznie wokół problemów pracowników oświaty nie będących nauczycielami. Zajmowała się opiniowaniem projektów, uzgodnień w zakresie waloryzacji plac, regulaminów pracy i świadczeń socjalnych. Analizowała i oceniała sytuację materialną pracowników.

Sekcja Poradnictwa Zawodowego organizowała spotkania z samorządami w Płocku i w terenie w celu uregulowania spraw finansowych poradni i ratowania ich przed likwidacją. Sprzeciwiła się również skutecznie połączeniu szkół specjalnych – podstawowej i zawodowej, co spowodowałoby likwidację jednej z nich.

Sekcja Wychowania Przedszkolnego poza konferencjami szkoleniowymi, zaangażowała się w okresie przekazywania placówek wychowania przedszkolnego samorządom terytorialnym w protesty przeciwko likwidacji wielu przedszkoli. Starła się również przy pomocy przepisów prawnych wymóc na samorządach obniżenie opłat przez rodziców, co pozwoliło większej ilości dzieci korzystać z przedszkoli⁵.

Wśród komisji związkowych ważną rolę odgrywała Komisja Historyczna działająca przy Oddziale i Okręgu Związku. W Płocku powstała w 1972 roku. Jej przewodniczącym był Józef Świecik. Wtedy głównym zadaniem członków komisji było zebranie materiałów, dotyczących martyrologii nauczycieli z miasta i powiatu w związku z propozycją ufundowania pamiątkowej tablicy z ich nazwiskami. W tym działaniu największe zasługi miała Maria Zawadzka – członek Komisji Historycznej. Z tego okresu w Archiwum ZNP w Płocku znajduje się album poświęcony martyrologii nauczycieli i dokumenty z obozów jenieckich i obozów zagłady.

Od 1984 roku przewodniczącą Komisji Historycznej jest Elżbieta Balcerzak. W tym okresie podejmowane były następujące działania:

1. przygotowanie merytoryczne rocznic związanych z historią działalności Związku;
2. gromadzenie materiałów związanych z płockim szkolnictwem okresu 20-lecia międzywojennego oraz rozwoju płockiej oświaty w latach 1945-1990;
3. organizowanie wystaw o tematyce płockiej oświaty oraz okolicznościowych z okazji rocznic jubileuszowych Związku;
4. zorganizowanie Izby Tradycji Płockiej Oświaty i Związku Nauczycielstwa Polskiego;
5. opracowywanie biogramów zasłużonych nauczycieli do wydawnictwa na 90-lecie ZNP pt. „Słownik biograficzny zasłużonych nauczycieli województwa płockiego”;
6. gromadzenie wydawnictw i opracowań dotyczących powstania i działalności ZNP;
7. udział w organizowaniu „Izby Pamięci” poświęconej płockiemu poecie Władysławowi Broniewskiemu;
8. udostępnienie zbiorów Izby i archiwum związkowego nauczycielom i studentom poszukującym wiadomości i materiałów do prac licencjackich i magisterskich⁶.

Komisja Rewizyjna wybierana jest co cztery lata na zebraniach sprawozdawczo-wyborczych. Zadaniem jej jest kontrola działalności wszystkich ogniw związkowych

oraz finansów. Komisja zapoznaje się z dokumentacją Zarządu Oddziału, ognisk związkowych w szkołach, komisji historycznej, sportowo-rekreacyjnej i sekcji emerytów i rencistów. Przeprowadza corocznie analizę sprawozdań finansowych, tj. kontrolę wpłacania składek, wypłacania zasiłków statutowych, dotacji do ognisk oraz sposobów przyznawania zapomóg losowych; ocenia pracę w pokontrolnych protokołach⁷.

Związek Nauczycielstwa Polskiego w Płocku szczególną uwagę zwracał na działalność na rzecz nauczycieli. Dotyczyła ona warunków mieszkaniowych, organizowania wypoczynku, turystyki i pomocy rodzinom nauczycielskim.

W celu poprawy warunków mieszkaniowych nauczycielom w Płocku staraniem ówczesnego prezesa oddziału – Jana Szumańskiego w 1974 roku uzyskano z Miejskiej Rady Narodowej działki budowlane na warunkach wieczystego użytkowania. Otrzymało je 26 nauczycieli, którzy wyrazili chęć budowy domków jednorodzinnych. Znajdowały się przy ul. Gałczyńskiego, Lasockiego i Medycznej.

W latach 70. w celu zapewnienia miejsc wypoczynku dla nauczycieli i pracowników oświaty szczególnie z małymi dziećmi, uruchomiono ośrodek wczasowy nad jeziorem w Łącku, ustawiając tam zakupione przez Związek domki campingowe.

Następnie podjęto starania o miejsce wypoczynku nad morzem, co zakończyło się nabyciem gruntu od gminy w Wisłęce koło Międzyzdrojów. Umieszczono tam najpierw domki campingowe. Dla zapewnienia wyższego standardu wypoczywającym rozpoczęto budowę domu wczasowego z własną stołówką. Mógł on powstać dzięki zaangażowaniu wielu osób, szczególnie dyrektorów szkół zawodowych, których młodzież w ramach praktyk zawodowych wykonała społecznie wiele prac. Na szczególne wyróżnienie za swoją pomoc i zaangażowanie zasługują: Franciszek Jaszczak, Józef Brzeziński, Janusz Magaczewski i Konstanty Krawczyk. Prezes Jan Szumański i sekretarz Zdzisław Kacprzak przez wszystkie lata organizowania tego ośrodka i budowy domu wczasowego czuwali nad koordynacją prac i załatwiali wiele spraw z tym związanych. Dom został oddany do użytku w 1980 roku. Do chwili obecnej prowadzi nadal swą działalność.

W roku 1978 Rada Zakładowa Związku otrzymała 70 działek na ogródki dla pracowników oświaty w Radziwiu. Z funduszu związkowego zapłacono po 20 tysięcy złotych za każdą działkę, jako wykup od właścicieli. Ogródkom tym nadano nazwę „Ogród Nadwiślański”⁸.

Również w latach 80. Okręg Związku pod kierunkiem Zofii Kapturowskiej zorganizował Spółdzielnię Mieszkaniową dla nauczycieli i pracowników oświaty, celem budowy domków jednorodzinnych na uzyskanym od miasta terenie na Podolszycach.

W latach 80. prezes Oddziału Bożena Tomaszewska nawiązała kontakt ze Związkiem Zawodowym z miasta Gery w NRD w sprawie wymiany miejsc wczasowych. W wyniku tej współpracy płocky nauczyciele przez kilka lat wyjeżdżali z rodzinami do pięknej miejscowości Kursdorf w Turyngii, a niemieccy wczasowicze wypoczywali w naszym ośrodku nad morzem w Wisłęce. Organizacja

wane były również dwutygodniowe pobyty wypoczynkowe w Rumunii, Bułgarii i na Węgrzech.

Szczególną troską otoczono dzieci nauczycielskie, organizując dla nich różne formy wypoczynku i wakacji, podczas corocznych zabaw choinkowych oraz na koloniach letnich i zimowiskach w różnych regionach Polski. Dzieci wyjeżdżały również na kolonie do Niemiec i Mińska Białoruskiego. Poza tym w Domu Nauczyciela prowadzono dla dzieci rytmikę oraz kursy języków niemieckiego i angielskiego. Zarząd Okręgu w 1987 roku zorganizował dla dzieci nauczycielskich dodatkowe lekcje z biologii, chemii i matematyki, przygotowujące ich do egzaminów na studia.

Dla celów rekreacyjnych i poznawczych Związek organizował wycieczki krajoznawcze i zapoczątkował wyjazdy poza granice Polski. Pierwsza wycieczka zorganizowana przez prezesa Oddziału Arkadiusza Przychodzenia odbyła się do Czechosłowacji i Węgier w 1964 roku dla 100 osób. W następnym roku miał miejsce pierwszy wyjazd do Lwowa dla 50 osób. W latach 70. rozwinęła się znacznie turystyka zagraniczna dla pracowników oświaty. Jedną z nich to 18-dniowa do Niemiec na trasie Lipsk – Weimar – Berlin – Poczdam – Halle – Drezno. W następnych latach wiele wycieczek zostało zorganizowanych przez prezesa Oddziału Mariana Choczyńskiego: 14-dniowa do Luksemburga – Paryża i krajów Beneluksu, 12-dniowa na trasie Paryż – Zamki nad Loarą – Lazurów Wybrzeże, 5-dniowa do Paryża, Pragi, Budapesztu, Bratysławy i Wiednia. Poza tym było wiele wyjazdów do teatrów w Warszawie i Łodzi. Działalność rekreacyjna prowadziła do integracji nauczycieli, nawiązywania przyjaźni i stosunków koleżeńskich. Związek poprzez działanie na rzecz nauczycieli i ich rodzin starał się zapewnić korzystną i spokojną atmosferę dla pracy szkoły i jej pracowników.

W latach 1984-1989 podczas remontu Domu Nauczyciela Zarząd Okręgu organizował szereg imprez dla nauczycieli w terenie, np. rozgrywki sportowe, zawody strzeleckie, festyny dla rodzin nauczycielskich w Szczutowie, wczas w siodle w Łącku⁹.

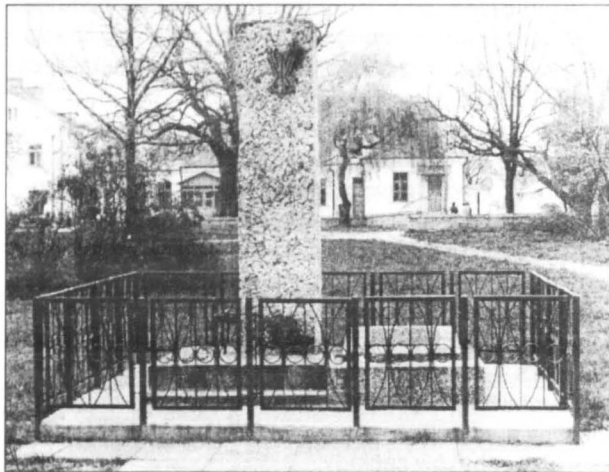
Związek do roku 1990 zajmował się uzyskiwaniem zniżek godzin pracy dla nauczycieli ze względu na stan zdrowia, studia zaoczne oraz pełnione funkcje metodyków.

Na mocy porozumienia Ministerstwa Oświaty i Wychowania z Zarządem Głównym ZNP z czerwca 1984 roku również w Płocku podpisano w kwietniu 1985 roku porozumienie o współpracy między Wydziałem Oświaty i Wychowania a Zarządem Oddziału. W wyniku tego przedstawił Związek uczestniczyli w opiniowaniu pracy nauczycieli, konkursach na dyrektorów szkół i przedszkole, przydzielaniu nagród i w sprawach awansów nauczycieli.

Związek od wielu lat udziela nauczycielom pomocy finansowej zgodnie ze statutem i możliwościami finansowymi. Przykładem tego mogą być ostatnie lata 2001–2002, kiedy to przekazano: 157 zasiłków statutowych na kwotę 18.060 zł, 90 zapomóg na podratowanie zdrowia - 30.090 zł, wpłaty dla powodziaków – członków ZNP – 11.060 zł¹⁰.

Związek zawsze starał się zachowywać pamięć

o zasłużonych nauczycielach dla oświaty i Związku, stosując różne formy, np. ufundowanie przez Związek pomnika ku czci pamięci pomordowanych nauczycieli miasta i powiatu płockiego podczas okupacji hitlerowskiej. Inicjatorem tego był Franciszek Dorobek, ówczesny przewodniczący Komisji Oświaty i Kultury Miejskiej Rady Narodowej. Realizacją zajął się Związek. Wszyscy nauczyciele pracujący ofiarowali na ten cel składkę. Pomnik i jego otoczenie zaprojektował Józef Kempński. Miejsce wyznaczono na placu za Domem Broniewskiego. Treść napisu na płycie brzmi: „Nauczycielom i Wychowankom Szkół Ziemi Płockiej Zamordowanym Przez Okupantów Hitlerowskich W Latach 1939–1945”. Odsłonięcie pomnika nastąpiło 21 września 1969 roku. Podobny pomnik powstał również na terenie powiatu.

Pomnik ku czci płockich nauczycieli pomordowanych w latach 1939-1945 usytuowany w alei Władysława Broniewskiego za Domem Nauczyciela.

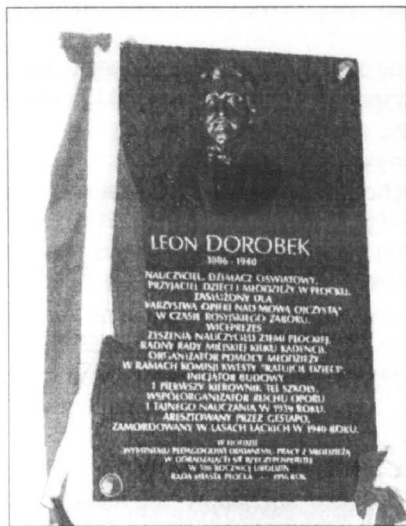
Po zebraniu danych osobowych, dokumentów i innych materiałów dotyczących martyrologii nauczycieli postanowiono ufundować pamiątkową tablicę z nazwiskami i wmurować ją w holu Domu Nauczyciela. Do tej akcji poza członkami Związku włączyła się również młodzież ze szkół średnich, zbierając na ten cel datki. Uroczyste odsłonięcie tablicy z wrytymi nazwiskami nauczycieli z miasta i powiatu nastąpiło 13 października 1973 roku¹¹.

Tablica pamiątkowa z 77 nazwiskami nauczycieli z miasta i powiatu pomordowanych w latach 1939-1945

Zarząd Okręgu ZNP w Płocku wydał na 90-lecie ZNP „Słownik biograficzny zasłużonych nauczycieli województwa płockiego”. Związek występował wielokrotnie z wnioskami o odznaczenia państwowe i resortowe dla nauczycieli czynnych i tajnego nauczania.

Zwracał się również do szkół z wnioskami i uzasadnieniem o wmurowanie pamiątkowych tablic w budynkach szkolnych, poświęconych osobom zasłużonym dla danej szkoły. I tak w 1996 roku odsłonięto tablicę upamiętniającą sylwetkę Leona Dorobka w budynku szkoły (obecnie Gimnazjum nr 6), którą wybudował w okresie 20-lecia międzywojennego.

Tablica poświęcona pamięci Leona Dorobka w holu szkoły

W 1990 roku otwarta została w Domu Nauczyciela Izba Tradycji Płockiej Oświaty i Związku Nauczycielstwa Polskiego. Wyeksponowano w niej następujące działy:

- Płockie szkolnictwo w okresie międzywojennym,
- Plansze ilustrujące budownictwo placówek oświatowych oraz historię płockich szkół i wydawnictwa jubileuszowe,
- Martyrologia płockich nauczycieli w latach 1939-1945,
- Tajna Organizacja Nauczycielska (TON) i tajne nauczanie w latach 1939-1945,
- Z historii powstania ZNP i kalendarium działalności,
- Sylwetki zasłużonych nauczycieli,
- Opracowane archiwum związkowe w latach 1975-2003,
- Biblioteczka związkowa,
- Wydawnictwa o Płocku i płocczanach¹².

Na początku 1996 roku Oddział Związku ZNP podjął decyzję zorganizowania stałej ekspozycji poświęconej Władysławowi Broniewskiemu. Nawiązano kontakty z wieloma placówkami w celu pozyskania i zgromadzenia materiałów. Patronat nad tworzeniem „Izby Pamięci” poświęconej płockiemu poecie objął kustosz Muzeum Władysława Broniewskiego w Warszawie. Realizację projektu sfinansował Związek przy pomocy Urzędu Miasta oraz dotacji firmy Bożeny i Zbigniewa Rolów. Dzięki staraniom prezesa Oddziału ZNP Pana Mariana Choczyńskiego i zaangażowaniu członków Komisji Historycz-

nej – Elżbiety Balcerzak, Janiny Czaplickiej i Janiny Ganczar – Izbę Pamięci Władysława Broniewskiego otwarto 11 grudnia 1996 roku w obecności wnuczki – Ewy Zawistowskiej i przybranej córki poety Marii Pijanowskiej.

Wystawa pamiątek z Jego życia i twórczości udostępniana jest dorosłym i wycieczkom szkolnym z Płocka i różnych zakątków Polski, codziennie w godz. 8-15. Szczególnie odwiedzają ją uczniowie ze szkół imieniem Władysława Broniewskiego¹³.

W Izbie Tradycji zgromadzonych jest wiele kronik, które utrwalają pamięć o ludziach, wydarzeniach i faktach z działalności Związku w różnych okresach. Ostatnie kroniki od 1994 roku prowadzi Alicja Jasińska – członek Komisji Historycznej.

Ważną rolę w utrwalaniu pamięci o wydarzeniach dotyczących działalności Związku i nauczycieli spełniały organizowane spotkania i uroczystości o różnej tematyce. Jedną z nich było wmurowanie w 1984 roku tablicy pamiątkowej poświęconej pamięci nauczycieli tajnego nauczania Aliny Rebinder. Wprawdzie inicjatorem tego przedsięwzięcia byli jej wychowankowie, ale w realizacji tego wydarzenia znaczącą rolę odegrali członkowie Komisji Historycznej Związku – szczególnie Aleksandra Zapłata.

Dla uczczenia 80-letniej rocznicy powstania ZNP w 1985 roku w Zespole Szkół Ekonomicznych odbyło się spotkanie aktywów związkowego województwa płockiego. Na program złożyły się referaty ukazujące powstanie Tajnej Organizacji Nauczycielskiej, jej działalność w okresie okupacji oraz tajne nauczanie w Płocku i powiecie w latach 1939-1945. Na spotkaniu wręczono honorowe odznaki za tajne nauczanie 26 nauczycielom. Uroczystości towarzyszyła wystawa prac malarskich nauczycieli województwa płockiego¹⁴.

Podczas obchodów Dnia Edukacji Narodowej w teatrze płockim wręczono Zarządowi Okręgu ZNP na ręce Zofii Kapturowskiej sztandar związkowy ufundowany ze składek członkowskich.

W 70. rocznicę odzyskania niepodległości Polski, Zarząd Okręgu i płocka Komisja Historyczna zorganizowały spotkanie pokoleń upamiętniające minione lata. Tematem była płocka oświata w 20-leciu międzywojennym. Referat na ten temat wygłosił członek Komisji Historycznej Arkadiusz Przychodzeń. Nauczyciele tamtych lat w dyskusji przywołali wiele wzruszających wspomnień. Spotkania zakończono pieśniami patriotycznymi w wykonaniu chóru emerytów okręgu płockiego.

W Dniu Edukacji Narodowej 1994 roku w Sali Wystawowej Domu Nauczyciela została otwarta wystawa pt. „Z dziejów oświaty płockiej”, obrazująca rozwój płockiego szkolnictwa w okresie 45-lecia powojennego. Przez cztery tygodnie była udostępniona zwiedzającym nauczycielom i młodzieży płockich szkół. Plansze tej wystawy zostały umieszczone w Izbie Tradycji Płockiej Oświaty. Bardzo uroczystie obchodzona była 90. rocznica powstania Związku Nauczycielstwa Polskiego. Z tej okazji zorganizowano następujące imprezy:

- Rozgrywki sportowe dla nauczycieli z województwa płockiego,
- Spotkanie poetyckie, na którym nauczyciele prezentowali swoje wiersze,

- Konkurs wiedzy o historii i działalności Związku,
- Spotkanie pokoleń poświęcone Tajnej Organizacji Nauczycielskiej,
- Wycieczka do Pilaszkowa-kolebki narodzin Związku,
- Wydanie „Słownika biograficznego zasłużonych nauczycieli województwa płockiego”,
- Popularyzowanie sylwetek zasłużonych nauczycieli w lokalnej prasie,
- Wystawa twórczości malarskiej i rękodzielniczej nauczycieli,
- Kronika obchodów 90-lecia w województwie płockim¹⁵.

Również uroczyste obchodzono 60. rocznicę powstania Tajnej Organizacji Nauczycielskiej. Z tej okazji Związek wystąpił z wnioskiem o odznaczenia państwowe dla nauczycieli tajnego nauczania. Otrzymali je: Krzyż Oficerski Odrodzenia Polski – Zenon Jankowski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski – Halina Ozimek, Helena Gutowska, Aleksandra Zapłata. Wręczone zostały na uroczystym spotkaniu aktywu związkowego przez Wojewodę Mazowieckiego – Dariusza Krajowskiego -Kukiel.

Odnaczeni nauczyciele tajnego nauczania w 60. rocznicę powstania TON

Odnaczone nauczycielki podzieliły się wspomnieniami o warunkach i niebezpieczeństwach pracy z dziećmi podczas okupacji. Na zakończenie recytowane były wiersze o tematyce tajnego nauczania napisane przez Barbarę Ciszynską.

W 2000 roku przygotowano listy nauczycieli z 50-letnim stażem przynależności do Związku. W tej grupie znalazło się 17 osób. Zarząd Oddziału przygotował dla nich listy gratulacyjne i upominki książkowe. Wręczone zostały na uroczystym spotkaniu nauczycieli czynnych i emerytów z udziałem Prezydenta Miasta Płocka – Stanisława Jakubowskiego. Z tej okazji wyeksponowano kroniki związkowe i biogramy zasłużonych nauczycieli¹⁶.

Przygotowania do obchodów 100-lecia Związku Nauczycielstwa Polskiego rozpoczęto już w 2003 roku. Opracowano plan działań związanych z tą rocznicą, który został zatwierdzony przez Zarząd Oddziału.

Inauguracja obchodów odbyła się z udziałem prezesa Zarządu Głównego Sławomira Broniarza i prezesa Okręgu Mazowieckiego Jerzego Wiśniewskiego.

W ramach obchodów 100-lecia Związku w bieżącym roku zaplanowano wiele imprez i większość zadań zrealizowano. Wydano „Słownik biograficzny zasłużonych nauczycieli dla płockiej oświaty”. Zorganizowano zawody pływackie dla nauczycieli. Kilka tematów związanych ze 100-leciem ZNP omówiono na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w czerwcu 2005 roku. Prowadzona jest „Kronika obchodów 100-lecia ZNP w Płocku”. Odsłonięto pamiątkową tablicę na budynku Domu Nauczyciela, poświęconą pamięci nauczycieli tajnego nauczania. Planowany jest konkurs twórczości poetyckiej nauczycieli. Zorganizowano wycieczki nauczycieli do Pilaszkowa, kolebki powstania ZNP. Z okazji uroczystych spotkań eksponowane są kroniki związkowe, wydawnictwa dotyczące związku i nauczycieli oraz prace licencjackie i magisterskie pisane na podstawie materiałów zgromadzonych w Izbie Tradycji.

PRZYPISY

- 1 M. Zemaniak, *Działalność Związku Nauczycielstwa Polskiego w Płocku w latach 1961-1975*, praca magisterska, Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna w Łowiczu, Wydział Pedagogiczny, Łowicz 1997 r., nr albumu 2623, s. 23-24.
- 2 Archiwum ZNP w Płocku, *Kronika Klubu Nauczyciela w latach 1972-1978*.
- 3 Archiwum ZNP w Płocku, A. Zapłata, M. Zawadzka, Z. Kowalczyk, *Historia Związku Nauczycielstwa Polskiego w latach 1918-1961*, maszynopis, s. 68-70.
- 4 Archiwum ZNP w Płocku, J. Czaplicka, *Działalność Sekcji Emerytów i Rencistów latach 1966-2004*, maszynopis.
- 5 Archiwum ZNP w Płocku, *Kronika Oddziału ZNP w latach 1982-1991*, s. 92-94.
- 6 Archiwum ZNP, E. Balcerzak, *Historia działalności Komisji Historycznej w latach 1984-2004*, maszynopis, s. 1.
- 7 Archiwum ZNP w Płocku, E. Balcerzak, *Historia działalno-*

- ści Związku Nauczycielstwa Polskiego w latach 1961-1994
- maszynopis z 1995 r., s. 13.
- 8 Archiwum ZNP w Płocku, *Kronika Oddziału ZNP w latach 1961-1980*, s. 44-45.
- 9 Archiwum ZNP w Płocku, *Kronika Oddziału ZNP w latach 1982-1991*, s. 122-125.
- 10 Archiwum ZNP w Płocku, *Kronika Okręgu ZNP z lat 1983-1999*, s. 36-37.
- 11 Archiwum ZNP w Płocku, *Historia działalności ZNP*, s. 13-14.
- 12 Archiwum ZNP w Płocku, *Działalność Komisji Historycznej ZNP w Płocku*, s. 5.
- 13 Archiwum ZNP w Płocku, *Księga Pamiątkowa Izby Pamięci Władysława Broniewskiego*, s. 3-4.
- 14 Archiwum ZNP w Płocku, *Kronika Oddziału ZNP w Płocku*, s. 33-37.
- 15 Archiwum ZNP w Płocku, *Kronika Okręgu ZNP*, s. 113-114.
- 16 Archiwum ZNP w Płocku, E. Balcerzak, *Historia ...*, s. 8.